

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Directie Plantaardige Agroketens en Voedselkwaliteit
t.a.v. Reactie op Wijziging Meststoffenwet in verband met de maximale mestproductie
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Midwoud, 15 juni 2024

<https://www.internetconsultatie.nl/productierechten/b1#header1>

Betreft: Wijziging van de Meststoffenwet in verband met de voorwaarden over de maximale
mestproductie in de derogatiebeschikking 2022-2025
Kenmerk: B4502-1

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij geeft de Nederlandse Melkveehouders Vakbond (NMV) een reactie op de internetconsultatie Wijziging Meststoffenwet in verband met de voorwaarden over de maximale mestproductie in de derogatiebeschikking 2022-2025.

De Nederlandse Melkveehouders Vakbond (NMV) is een vereniging die als doel heeft het behartigen van belangen van melkveehouders in Nederland. NMV is een vakbond voor en door melkveehouders.

Twee van onze belangrijkste speerpunten zijn: een goed inkomen voor gezinsbedrijven en 'meten is weten'. Volgens de statuten behoort het instellen van rechtsvorderingen zoals het behartigen van de belangen van melkveehouders in natuur- en milieuaangelegenheden dan wel ter zake van (overige) wet- en regelgeving, zowel nationaal als internationaal, waaronder begrepen regelgeving van de Europese Unie. De NMV is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 406566654 en heeft het volgende adres Broerdijk 30, 1679 GK Midwoud.

Reactietermijn

De NMV vindt de reactietermijn van 2,5 week veel te kort. De standaard reactietermijn volgens de Awb is 6 weken.

Motivatie onjuist

Het argument, welke bij deze internetconsultatie staat, dat het noodzakelijk is om de voorwaarden uit de derogatiebeschikking per 1 januari 2025 te implementeren in de Meststoffenwet, is geen gegronde reden en is geen reden om een spoedeisende procedure toe te passen.

Route toegang tot rechter ontbreekt.

Er wordt geen uitvoering gegeven aan aanmaning door Europese commissie die burgers de mogelijkheid biedt om deze milieu aangelegenheid aan te vechten.¹

'Verdrag van Aarhus: Commissie verzoekt NEDERLAND en SLOWAKIJE te zorgen voor ruime toegang tot de rechter in milieuaangelegenheden

*De Europese Commissie heeft besloten inbreukprocedures in te stellen door een aanmaningsbrief te sturen aan **Nederland** (INFR(2023)2149) en **Slowakije** (INFR(2023)2177) wegens het niet volledig uitvoeren van de vereisten van het Verdrag betreffende toegang tot informatie, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden (Verdrag van Aarhus). Het nationaal recht moet duidelijk en nauwkeurig zijn wat betreft de mogelijkheid om milieuwetten bij de rechter aan te vechten. De Commissie zet zich in voor de versterking van de milieurechtsstaat en wil ervoor zorgen dat wetten breed worden begrepen, nageleefd en gehandhaafd. In dit verband is het zeer belangrijk dat burgers en het maatschappelijk middenveld de nationale rechter kunnen verzoeken om de wettelijke naleving te verifiëren. Slowakije heeft in zijn nationale wetgeving niet duidelijk en nauwkeurig vastgesteld dat leden van het publiek alle besluiten of nalatigheden van nationale autoriteiten die binnen het toepassingsgebied van het EU-milieurecht vallen, bij de rechter kunnen aanvechten. Het kan gaan om wetten van individuele aard – zoals de verlening of weigering van een vergunning – of van algemene strekking, zoals de vaststelling van een plan of programma. In Nederland kan weliswaar beroep tegen dergelijke wetten worden ingesteld, maar uit de wetgeving blijkt niet duidelijk genoeg bij welke rechter (administratief of civiel)'*

Derogatiebeschikking

In de derogatiebeschikking staat niet dat de nationale mestproductieplafonds en daarmee sectorale plafonds in wetgeving vastgelegd moeten worden, voor 1 januari 2025.

De Europese wetgeving kent geen sectorale plafonds .

De NEC-richtlijn kent emissieplafonds waarbij alle sectoren meegenomen worden en niet alleen mestproductie.

In de derogatiebeschikking (Art 4 lid 2) staat dat Nederland de geproduceerde hoeveelheid mest monitort en ervoor zorgt dat de mestproductie op nationaal niveau, zowel wat stikstof als wat fosfaat betreft, niet meer teweegbrengt dan 489,4 miljoen kg stikstof en 150,7 miljoen kg fosfaat (in 2020 geproduceerde hoeveelheid) en dat als gevolg van de verwezenlijking van de in het addendum opgenomen hervormingen de geproduceerde hoeveelheid mest geleidelijk afneemt en in 2025 niet meer dan 440 miljoen kg stikstof en 135 miljoen kg fosfaat teweegbrengt.

In het addendum wordt vervolgens verwezen naar de opkoopprogramma's. In hoofdstuk 4.2.1 valt te lezen "Het innemen en doorhalen van productierechten betekent dat er ruimte zal ontstaan onder de sectorale productieplafonds voor fosfaat en stikstof die zijn opgenomen in de Meststoffenwet. Om te borgen dat deze ruimte niet opnieuw zal kunnen worden ingevuld, zullen deze productieplafonds naar beneden worden bijgesteld, volgend op de resultaten van de opkoop als onderdeel van de gebiedsgerichte aanpak. Hiertoe wordt een wijziging van de Meststoffenwet in gang gezet, dat aansluit op het tempo van het tot effect komen van de ontwikkelingen in het gebiedsproces."

In de derogatiebeschikking staat dus, dat aan de hand van het addendum de plafonds verlaagd moeten worden. Dus de derogatiebeschikking zegt dat zij (de EC) de plafondverlaging moet opleggen omdat Nederland dit zélf als route voorstelt in haar actieprogramma. Maar Nederland

¹ <https://www.binnenlandsbestuur.nl/juridisch/europa-wil-duidelijker-gang-naar-rechter-bij-milieuklachten>

stelt dit helemaal niet voor, in het addendum stelt zij voor om de productieplafonds te verlagen in overeenstemming met de opkoopprogramma's.
Afroming of krimp in de vorm van generieke maatregelen wordt nergens genoemd in het addendum.

Mestproductieplafonds

De NMV vindt dat de voorgestelde mestproductieplafonds, 440 miljoen kg stikstof en 135 miljoen kg fosfaat per 1 januari 2025, in zo'n korte tijd niet realistisch zijn en daarbij zullen de voorgestelde mestproductieplafonds geen invloed hebben op het doel van de Nitraatrichtlijn.
De NMV mist in strijd met het motiveringsbeginsel bij dit wetsvoorstel, Wijziging Meststoffenwet, de wetenschappelijke onderbouwing met feitelijke cijfers.

Zo is nog steeds niet inzichtelijk hoeveel stikstof en fosfaat er al gereduceerd is de afgelopen tijd.

De NMV betreurt het dat een professionele afvalstoffenverwerker zoals Rendac in de private overeenkomst met het Rijk in strijd met het Europese afvalstoffenrecht geen (eind) ketenverantwoording heeft gekregen om de dode dieren daadwerkelijk in het I&R af te melden waardoor het mogelijk kan zijn dat er niet bestaande productie uit slacht en Rendac deel uit kan maken van de cijfers zonder dat er een alert systeem beschikbaar is voor dieren die niet meer leven.²

Dat betekent dat de werkelijke mestproductie lager kan zijn dan de fictieve productiecijfers uit het I&R.

Er dient rekening gehouden te worden met de veehouderijbedrijven die in 2024 of later mee zullen gaan doen aan de opkoopregelingen.

Als NMV vragen we ons af is er wel gemonitord met de recente gegevens en zo ja, waarom is dat niet inzichtelijk gemaakt en waarom zitten de monitoringdocumenten in strijd met het motiveringsbeginsel niet bij de stukken van de internetconsultatie.

Doel van de Nitraatrichtlijn

De Nitraatrichtlijn heeft tot doel de waterkwaliteit in heel Europa te beschermen door nitraten uit de agrarische bronnen die grond- en oppervlaktewater vervuilen te voorkomen en door gebruik van goede landbouwpraktijken te bevorderen.

Door het afnemen van productierechten zullen er nog meer melkveehouderijbedrijven gaan stoppen omdat bedrijfsovername hierdoor bemoeilijkt wordt. Jonge boeren krijgen hierdoor geen mogelijkheid om het bedrijf over te nemen.

Minder melkveebedrijven zal gevolgen hebben voor het areaal grasland in Nederland.

Minder grasland in Nederland zal een negatief effect hebben op de waterkwaliteit.

Door het afnemen van productierechten zal er minder dierlijke mest komen.

Maar om de gewassen wel voldoende stikstof te geven om te groeien zal stikstof uit dierlijke mest vervangen worden door stikstof uit kunstmest.

Kunstmest is een product welke goede eigenschappen heeft maar geen vervanging is voor dierlijke mest omdat die onder andere zorgt voor organische stof in de bodem.

Organische stof in de bodem is nodig voor bodemleven, biodiversiteit, water vastlegging in de bodem.

² <https://www.rvo.nl/sites/default/files/2022-06/Rapportage-Identificatie-en-Registratie-Dieren-2021.pdf>

Het bevorderen van goede landbouwpraktijken, is zorgen voor een goede bodem, dat is de basis. Daaraan wordt totaal voorbij gegaan.

Verkeerde data aan EC verstrekt

Bij het melden van de data aan de EC zijn watergegevens die afkomstig zijn uit niet agrarische bronnen gerapporteerd als zijnde agrarische belasting: ³ 'Landbouw aan de lat voor stedelijk water'

Dat betekent dat de besluitvorming rondom de derogatie niet gebaseerd is op agrarische bronnen die de nitraatrichtlijn beoogt en dat volgens de Awb een besluit herzien dient te worden als die aan de hand van verkeerde informatie tot stand is gekomen.

Dierlijke mest versus kunstmest

Waar ook aan voorbij gegaan wordt is dat het verlagen van dierlijke mest door het afkomen van productierechten, niet zal zorgen dat er minder uit- en afspoeling van stikstof en fosfaat vanuit de landbouw zal zijn.

De totale stikstofgebruiksruimte per ha en per gewas blijft gelijk, dus stikstof die niet via dierlijke mest toegediend mag worden zal in de vorm van kunstmest op het land komen.

Uit geaccrediteerde onderzoeken van WUR zoals van Herman de Boer, blijkt dat juist op grasland dierlijke mest veel minder uitspoelt dan kunstmest.⁴ Dit onderzoek is uitgevoerd met de KAS, de meest gebruikte kunstmestsoort in de graasdierenhouderij.

Dit beeld wordt al decennia bevestigd door WUR Dr. Jaap Schreuder die o.a. stelt dat een maximale norm voor dierlijke mest niet op wetenschap gebaseerd is. In het recente mestdebat in de Tweede Kamer wist minister Adema geen wetenschappelijk bron te kennen.⁵

Strijdig met derogatiestandpunt hoofdlijnenakkoord

De partij van deze minister van LNV maakt geen deel uit van de coalitie die het hoofdlijnenakkoord opstelden.

Afroming is strijdig met het hoofdlijnenakkoord met de toegezegde inzet om de derogatie te behouden.⁶

Er is een ongelijk speelveld met andere EU buurlanden zoals Duitsland en België wiens water nog schoon is in eigen land en niet meer voldoet aan de Nederlandse norm als het water de Nederlandse grens passeert omdat Nederland destijds de fout heeft gemaakt om heel Nederland aan te merken als kwetsbaar gebied. Er dienen gelijkwaardige haalbare normen te komen en Nederland dient het areaal overeenkomstig het hoofdlijnenakkoord te herzien. Het is strijdig met algemene beginstelen van behoorlijk bestuur (Awb) om buitenproportionele onevenredige regels op te stellen die onhaalbaar zijn.⁷

³ <https://stichtingagrifacts.nl/artikelen-gepubliceerd-in-staf/>

⁴ <https://www.nieuweoogst.nl/nieuws/2024/05/07/afschaffen-derogatie-kan-juist-leiden-tot-meer-nitraatuitspoeling>

⁵ <https://www.mestverwaarding.nl/kenniscentrum/4197/europese-norm-voor-dierlijke-mest-is-niet-wetenschappelijk-onderbouwd>

<https://dwarsnieuws.nl/het-eu-mestbeleid-dat-nederlandse-boeren-kapotmaakt-is-verzonnen-door-een-ambtenaar-zonder-wetenschappelijke-onderbouwing-podcast/>

⁶ <https://www.kabinetsformatie2023.nl/documenten/publicaties/2024/05/16/hoofdlijnenakkoord-tussen-de-fracties-van-pvv-vvd-nsc-en-bbb>

In het EP is in de tussentijd een rechtser bestuur gekozen die mede onder druk van de grote boerenprotesten de weg open zet naar herziening van de derogatiebeschikking.

De NMV tegen het afromen van productierechten.

Het afromen van 30% van de productierechten is geen verplichting uit de derogatiebeschikking. Afromen van de productierechten zal ook geen invloed hebben op de waterkwaliteit.

Ook zal het minimaal effect hebben op de mestmarkt en zal het geen oplossing zijn voor de problemen op de mestmarkt die nu spelen.

Het afromen bij bedrijfsoverdracht heeft het CBb in haar uitspraken van 28 februari 2023 (ECLI:NL:CBB:2023:88) en 1 augustus 2023 (ECLI:NL:CBB:2023:407) geoordeeld dat de juridische grondslag voor afroming bij bedrijfsoverdracht ontbreekt. .

De NMV denkt dat het afromen van 30% van de productierechten ook in strijd zal zijn met EVRM omdat de lasten hierdoor disproportioneel zijn, maar ook omdat dat de maatregel het gelijkheidsbeginsel aantast en daarbij vindt de NMV dat er geen fair balance is. Er is geen schadevergoeding.

Afromen van productierechten vergt een afzonderlijke toetsing aan art. 1 Eerste Protocol bij het EVRM, waarbij het in het kader van de fair balance-toets gelet op het gelijkheidsbeginsel van belang is in hoeverre in andere sectoren ook vergelijkbare reducties gerealiseerd worden. Overigens is ook hier hetgeen hiervoor in algemene zin is opgemerkt over verschillende algemene belangen die ten grondslag kunnen liggen aan krimpmaatregelen van belang en dient ook hierbij voldaan te zijn aan de overige voorwaarden die art. 1 Eerste Protocol bij het EVRM stelt.

Conclusie

De NMV verzoekt u om geen wijzigingen in de Meststoffenwet te doen.

En vraagt u vriendelijk doch dringend om voor 2024 en 2025 de gebruiksnormen voor dierlijke mest van 2022, om zo de druk op de mestmarkt af te laten nemen en daarbij de grote zorgen bij vele veehouders weg te nemen. Daarbij tevens het mestproductieplafond te hanteren zoals vastgesteld voor het jaar 2022

Graag zien we uw antwoord op bovenstaande reactie tegemoet in een aan de NMV gericht bericht.

Met vriendelijke groeten,

Nederlandse Melkveehouders Vakbond

Voorzitter, Harmen Endendijk